Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 12ης Φεβρουαρίου 2026*

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 49 ΣΛΕΕ – Ελευθερία εγκατάστασης – Πεδίο εφαρμογής – Οικονομική δραστηριότητα – Αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων – Οδηγία 2005/36/ΕΚ – Άρθρο 53 – Γλωσσικές γνώσεις – Εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές πρέπει να γνωρίζουν την επίσημη γλώσσα – Άρθρο 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ – Εθνική ταυτότητα κράτους μέλους – Προάσπιση και προώθηση της επίσημης γλώσσας κράτους μέλους – Ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα που παρέχει διεθνή εκπαιδευτικά προγράμματα – Προϋπόθεση της αναγκαιότητας – Αρχή της αναλογικότητας – Απαίτηση γνώσης της επίσημης γλώσσας χωρίς δυνατότητα εξαίρεσης ή ελαστικής εφαρμογής»

Στην υπόθεση C-48/24,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) με απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2024, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Ιανουαρίου 2024, στο πλαίσιο της δίκης

VšĮ „Vilniaus tarptautinė mokykla“

κατά

Valstybinė kalbos inspekcija,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen, πρόεδρο τμήματος, T. von Danwitz (εισηγητή), Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, I. Ziemele, A. Kumin και S. Gervasoni, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Αιμιλίου

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον K. Dieninis, τον S. Grigonis και την V. Kazlauskaitė-Švenčionienė,

– η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις J. Davidoviča, K. Pommere και S. Zābele,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman και E. M. Besselink,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την L. Armati, τον G. Meeßen και την A. Steiblytė,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 49 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ 2005, L 255, σ. 22), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013 (ΕΕ 2013, L 354, σ. 132) (στο εξής: οδηγία 2005/36).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του VšĮ „Vilniaus tarptautinė mokykla“ (Διεθνούς Σχολείου του Βίλνιους, στο εξής: VTM) και της Valstybinė kalbos inspekcija (εθνικής επιθεώρησης γλώσσας, Λιθουανία) (στο εξής: VKI) σχετικά με την υποχρέωση που επιβάλλεται στο VTM να μεριμνά ώστε οι εκπαιδευτικοί και το διοικητικό προσωπικό του να υποβάλλονται επιτυχώς σε εξετάσεις οι οποίες πιστοποιούν συγκεκριμένο επίπεδο γνώσης της λιθουανικής γλώσσας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η αιτιολογική σκέψη 26 της οδηγίας 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, για την τροποποίηση της οδηγίας 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του συστήματος πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς («κανονισμός IMI») (ΕΕ 2013, L 354, σ. 132), έχει ως εξής:

«Η οδηγία 2005/36/ΕΚ προβλέπει ήδη την υποχρέωση των επαγγελματιών να διαθέτουν τις αναγκαίες γλωσσικές δεξιότητες. Η αναθεώρηση της εφαρμογής της εν λόγω υποχρέωσης αποκάλυψε την ανάγκη αποσαφήνισης του ρόλου των αρμόδιων αρχών και των εργαζομένων, ιδιαίτερα προς το συμφέρον της καλύτερης κατοχύρωσης της ασφάλειας των ασθενών. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι σε θέση να διενεργούν γλωσσικούς ελέγχους μετά την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Είναι σημαντικό, ειδικότερα για τα επαγγέλματα

που έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια των ασθενών, οι γλωσσικοί έλεγχοι βάσει της οδηγίας 2005/36/ΕΚ να διενεργούνται πριν από την έναρξη άσκησης επαγγέλματος του επαγγελματία στο κράτος μέλος υποδοχής. Εντούτοις, οι γλωσσικοί έλεγχοι θα πρέπει να είναι εύλογοι και αναγκαίοι για τα εν λόγω επαγγέλματα και δεν θα πρέπει να στοχεύουν στον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας στο κράτος μέλος υποδοχής επαγγελματιών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. […] Οι εργοδότες θα πρέπει επίσης να εξακολουθήσουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διακρίβωση των γλωσσικών γνώσεων που απαιτούνται για την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας τους.»

4 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2005/36 προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους ο οποίος επιθυμεί να ασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο όπου απέκτησε τα επαγγελματικά προσόντα του είτε ως αυτοαπασχολούμενος είτε ως μισθωτός, συμπεριλαμβανομένων των ασκούντων ελευθέρια επαγγέλματα.»

5 Το άρθρο 53 της ως άνω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γλωσσικές γνώσεις», ορίζει στις παραγράφους 1 έως 3 τα εξής:

«1. Οι επαγγελματίες δικαιούχοι της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων διαθέτουν τις απαιτούμενες γλωσσικές γνώσεις για την άσκηση του επαγγέλματος στο κράτος μέλος υποδοχής.

2. Ένα κράτος μέλος διασφαλίζει ότι τυχόν έλεγχοι που πραγματοποιούνται από την αρμόδια αρχή, ή υπό την εποπτεία της, για τον έλεγχο συμμόρφωσης προς την υποχρέωση δυνάμει της παραγράφου 1 περιορίζονται στη γνώση μιας επίσημης γλώσσας του κράτους μέλους υποδοχής ή μιας διοικητικής γλώσσας του κράτους μέλους υποδοχής, εφόσον είναι επίσης επίσημη γλώσσα της Ένωσης.

3. Οι έλεγχοι που διενεργούνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 μπορεί να επιβάλλονται εάν το επάγγελμα που πρόκειται να ασκηθεί έχει επιπτώσεις στην ασφάλεια του ασθενούς. Έλεγχοι μπορεί να επιβάλλονται σε σχέση με άλλα επαγγέλματα σε περιπτώσεις όπου υπάρχει σοβαρή και συγκεκριμένη αμφιβολία για την επάρκεια των γλωσσικών γνώσεων του επαγγελματία σε σχέση με τις επαγγελματικές δραστηριότητες που ο επαγγελματίας προτίθεται να ασκήσει.

Έλεγχοι μπορούν να διενεργούνται μόνον μετά την έκδοση ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας σύμφωνα με το άρθρο 4δ ή μετά την αναγνώριση επαγγελματικού προσόντος, ανάλογα με την περίπτωση.»

Το λιθουανικό δίκαιο

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας

6 Το άρθρο 14 του Lietuvos Respublikos Konstitucija (Συντάγματος της Δημοκρατίας της Λιθουανίας) προβλέπει ότι επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας είναι η λιθουανική.

Ο νόμος περί επίσημης γλώσσας και το διάταγμα 1688

7 Το άρθρο 2 του Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymas Nr. I-779 (νόμου I-779 της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί επίσημης γλώσσας), της 31ης Ιανουαρίου 1995 (Žin., 1995, αριθ. 15-344, στο εξής: νόμος περί επίσημης γλώσσας), ορίζει τα εξής:

«Η επίσημη γλώσσα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας είναι η λιθουανική.»

8 Το άρθρο 6 του ως άνω νόμου προβλέπει τα εξής:

«Οι προϊστάμενοι, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό των δημοσίων αρχών, οργάνων και οργανισμών, καθώς και οι προϊστάμενοι, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό των αρχών επιβολής του νόμου, των αστυνομικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών επικοινωνιών, των δημόσιων μεταφορών, της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής προστασίας, καθώς και άλλων δημοσίων υπηρεσιών, πρέπει να είναι γνώστες της επίσημης γλώσσας σύμφωνα με τα επίπεδα γλωσσικής επάρκειας που καθορίζει η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Λιθουανίας.»

9 Το Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų patvirtinimo ir įgyvendinimo Nr. 1688 (διάταγμα 1688 της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Λιθουανίας σχετικά με τον καθορισμό και την εφαρμογή των επιπέδων επάρκειας στην επίσημη γλώσσα), της 24ης Δεκεμβρίου 2003 (Žin., 2003, αριθ. 123-5618), εκδόθηκε βάσει του άρθρου 6 του νόμου περί επίσημης γλώσσας.

10 Τα σημεία 2 έως 4 του ως άνω διατάγματος, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: διάταγμα 1688), ορίζουν τα εξής:

«2. Οι προϊστάμενοι των δημόσιων αρχών και οργανισμών, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που εξαρτώνται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από το κράτος ή τους δήμους, των υπηρεσιών περιφερειακής ανάπτυξης και άλλων δημόσιων υπηρεσιών είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση του καταλόγου των θέσεων των δημοσίων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού που αμείβονται από τον κρατικό ή δημοτικό προϋπολογισμό ή από άλλους δημόσιους πόρους για τις οποίες απαιτείται ορισμένο επίπεδο επάρκειας στην επίσημη γλώσσα.

3. Συνιστάται στους προϊσταμένους των δημοσίων φορέων, ενώσεων, επιχειρήσεων, ιδρυμάτων και οργανισμών άλλων από εκείνους που μνημονεύονται στο σημείο 2 του παρόντος διατάγματος να καθορίζουν την επίπεδο επάρκειας στην επίσημη γλώσσα το οποίο απαιτείται για κάθε μία από τις θέσεις των οποίων η περιγραφή προβλέπει αλληλεπίδραση με το κοινό, καθώς και κατάρτιση και επεξεργασία εγγράφων, και να καταρτίζουν κατάλογο των καθηκόντων αυτών.

4. Η απαίτηση για ορισμένου επιπέδου επάρκεια στην επίσημη γλώσσα δεν ισχύει για τους αλλοδαπούς εργαζομένους που απολαύουν ή έτυχαν προσωρινής προστασίας στη Λιθουανία, για διάστημα δύο ετών από τη χορήγηση της εν λόγω προσωρινής προστασίας.»

11 Τα σημεία 2, 5, 6 και 8 της περιγραφής των επιπέδων επάρκειας στην επίσημη γλώσσα και των λεπτομερειών εφαρμογής τους, όπως προβλέπεται στο διάταγμα 1688, διευκρινίζουν τα εξής:

«2. Το επίπεδο επάρκειας στην επίσημη γλώσσα επιτρέπει την πιστοποίηση του επιπέδου γνώσης της γλώσσας που διαθέτει ένα άτομο. […]

[…]

5. Καθορίζονται τα ακόλουθα έξι επίπεδα επάρκειας στη λιθουανική γλώσσα (από το χαμηλότερο, A1, έως το πιο προχωρημένο, C2):

[…]

5.3. επίπεδο επάρκειας στη λιθουανική γλώσσα B1 („Μέτρια γνώση“) (ανεξάρτητος χρήστης). Ο χρήστης είναι σε θέση να κατανοεί προφορικά ή γραπτά κείμενα που αφορούν θέματα που του είναι οικεία, να μιλά για διάφορα θέματα σχετικά με την καθημερινή ζωή ή την εργασία, να διηγείται εμπειρίες, γεγονότα, να εκφράζει όνειρα, ελπίδες ή επιθυμίες, να εκθέτει συνοπτικά απόψεις ή σχέδια, να συμπληρώνει έντυπα, να γράφει σύντομα κείμενα σχετικά με θέματα που αφορούν την καθημερινή ζωή ή την εργασία, να συντάσσει απλά και συνεκτικά κείμενα σχετικά με θέματα που του είναι οικεία ή που τον ενδιαφέρουν προσωπικά. Είναι επίσης σε θέση να κατανοεί την προφορική γλώσσα, τα γραπτά κείμενα και να επικοινωνεί.

6. Καθορίζονται τα ακόλουθα τρία επίπεδα επάρκειας στην επίσημη γλώσσα (από το χαμηλότερο, επίπεδο I, έως το υψηλότερο, επίπεδο III):

[…]

6.2 το επίπεδο II επάρκειας στην επίσημη γλώσσα αντιστοιχεί στο επίπεδο ικανοτήτων B1 στη λιθουανική γλώσσα (οι αντίστοιχες απαιτήσεις για το επίπεδο αυτό καθορίζονται στο σημείο 5.3 της παρούσας περιγραφής)

[…]

8. Οι εργαζόμενοι, οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι κρατικοί λειτουργοί που απασχολούνται στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της κοινωνικής ασφάλισης και σε άλλους τομείς, οι οποίοι ασκούν καθήκοντα βάσει τίτλου σπουδών ανώτερης εκπαίδευσης, τίτλου σπουδών επαγγελματικής εκπαίδευσης ανώτερης βαθμίδας κτηθέντος πριν από το 2009 ή τίτλου σπουδών δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης κτηθέντος πριν από το 1995, πρέπει να διαθέτουν επάρκεια στη λιθουανική γλώσσα επιπέδου II εφόσον τα καθήκοντά τους συνεπάγονται επικοινωνία σε τακτική βάση με το κοινό και/ή τη συμπλήρωση τυποποιημένων εγγράφων (εξαιρουμένων των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στην επίσημη γλώσσα).»

Ο νόμος περί εκπαίδευσης και το διάταγμα V-774 για την έγκριση της περιγραφής των απαιτήσεων σχετικά με τα προσόντα των εκπαιδευτικών

12 Το άρθρο 2, σημείο 2, του Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas Nr. I-1489 (νόμου I-1489 της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί εκπαίδευσης), της 25ης Ιουνίου 1991 (Lietuvos aidas, 1991, αριθ. 153-0), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: νόμος περί εκπαίδευσης), προβλέπει ότι ο όρος «γενική εκπαίδευση» αφορά την πρωτοβάθμια, τη μέση και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

13 Το άρθρο 48 του νόμου περί εκπαίδευσης καθορίζει στην παράγραφο 1 τον κατάλογο των προσώπων που έχουν δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού και διευκρινίζει στην παράγραφο 3 ότι οι εκπαιδευτικοί που αναφέρονται στην παράγραφο 1 «πρέπει να διαθέτουν τα προσόντα που καθορίζονται από τον Υπουργό Παιδείας και Επιστημών». Το ίδιο άρθρο 48 προβλέπει στην παράγραφο 4 τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο που έχει αποκτήσει σε κράτος μέλος ή στην Ελβετική Συνομοσπονδία προσόντα των οποίων η ισοδυναμία έχει αναγνωριστεί σύμφωνα με τον Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymas Nr. X-1478 [(νόμο X-1478 της Δημοκρατίας της Λιθουανίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων), της 3ης Απριλίου 2008 (Žin., 2008, αριθ. 47-1747)], και πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 3 του παρόντος άρθρου, δύναται να ασκεί το επάγγελμα του εκπαιδευτικού στη Λιθουανία.»

14 Το άρθρο 72 του νόμου περί εκπαίδευσης, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων ξένων κρατών και διεθνών οργανισμών», ορίζει στις παραγράφους 1 και 3 τα εξής:

«1. Στη Δημοκρατία της Λιθουανίας μπορούν να ιδρύονται και να λειτουργούν σχολεία ξένων κρατών και διεθνών οργανισμών (εκτός από ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία που καθορίζεται στον παρόντα νόμο, στις διεθνείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Δημοκρατία της Λιθουανίας καθώς και σε άλλους νόμους, κανονιστικές ή διοικητικές πράξεις. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα ξένων κρατών και διεθνών οργανισμών (εκτός από τα προγράμματα σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) μπορούν να παρέχονται (ή να παύουν) σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την Κυβέρνηση με τη γραπτή συγκατάθεση του Υπουργού Παιδείας και Επιστημών.

[…]

3. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα ξένων κρατών και διεθνών οργανισμών μπορούν να διδάσκονται σε λιθουανικά σχολεία σε γλώσσα άλλη από τη λιθουανική. Τα πρόσωπα που έχουν παρακολουθήσει στη Λιθουανία εκπαιδευτικό πρόγραμμα ξένου κράτους ή διεθνούς οργανισμού λαμβάνουν, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, το αντίστοιχο δίπλωμα του ξένου κράτους ή του διεθνούς οργανισμού.»

15 Το Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras įsakymas Nr. V-774 Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo (διάταγμα V-774 του Υπουργού Παιδείας, Επιστημών και Αθλητισμού της Δημοκρατίας της Λιθουανίας περί εγκρίσεως της περιγραφής των απαιτήσεων σχετικά με τα προσόντα των εκπαιδευτικών), της 29ης Αυγούστου 2014 (TAR, 2014, αριθ. 2014-11394), εκδόθηκε βάσει του άρθρου 48 του νόμου περί εκπαίδευσης. Το σημείο 7 της εν λόγω περιγραφής των απαιτήσεων, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προβλέπει τα εξής:

«Οι εκπαιδευτικοί που ασκούν το επάγγελμα στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της μη τυπικής εκπαίδευσης πρέπει να διαθέτουν επίπεδο γνώσης της λιθουανικής γλώσσας το οποίο να αντιστοιχεί στα επίπεδα επάρκειας στην επίσημη γλώσσα που έχουν εγκριθεί με το διάταγμα [1688]· […]»

Το διάταγμα 649 για την έγκριση της διαδικασίας χορήγησης, αναστολής και ανάκλησης της άδειας εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων ξένων κρατών και διεθνών οργανισμών (εκτός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης)

16 Το σημείο 26 του Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 649 Dėl sutikimo vykdyti užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) išdavimo, galiojimo sustabdymo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo [διατάγματος 649 της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Λιθουανίας για την έγκριση της διαδικασίας χορήγησης, αναστολής και ανάκλησης της άδειας εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων ξένων κρατών και διεθνών οργανισμών (εκτός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης)], της 6ης Ιουνίου 2012 (Žin. 2012, αριθ. 66-3343), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προβλέπει τα εξής:

«26. Ο κάτοχος της άδειας που εφαρμόζει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ξένου κράτους ή διεθνούς οργανισμού (στο εξής: εκπαιδευτικό πρόγραμμα), το οποίο μνημονεύεται στην εν λόγω άδεια, οφείλει:

26.1. […] να ελέγχει τη γνώση της επίσημης γλώσσας σύμφωνα με τα γενικά προγράμματα που έχουν εγκριθεί από τον Υπουργό Παιδείας και Επιστημών

26.2. να διασφαλίζει ότι η κατάρτιση και τα προσόντα των εκπαιδευτικών και των παρόχων εκπαιδευτικών υπηρεσιών πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα

26.3. να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του λιθουανικού νόμου περί εκπαίδευσης και άλλων νομικών πράξεων

26.4. να παρέχει στις εποπτικές αρχές, κατόπιν αιτήματός τους, τα έγγραφα και τα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος και να επιτρέπει την επαλήθευσή τους·

[…]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

17 Το VTM, ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα που ιδρύθηκε από Λιθουανή υπήκοο, λειτουργεί στη Λιθουανία από το 2004. Κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, το κεφάλαιό του ανήκε κατά 49,96 % σε μια Φινλανδή υπήκοο, κατά 25,02 % σε μια Δανή υπήκοο και κατά 25,02 % σε μια υπήκοο Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

18 Το VTM έχει λάβει τις απαιτούμενες διοικητικές άδειες για την παροχή, στην αγγλική γλώσσα, των προγραμμάτων πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου, καθώς και του προγράμματος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης «Cambridge International AS/A levels».

19 Στις 19 και 25 Μαΐου 2022 η VKI διενήργησε έλεγχο προκειμένου να εξακριβώσει την τήρηση από το VTM των απαιτήσεων του νόμου περί επίσημης γλώσσας και του διατάγματος 1688. Στο πλαίσιο του ως άνω ελέγχου, η VKI διαπίστωσε ότι δεκαοκτώ υπάλληλοι του VTM, μεταξύ των οποίων η διευθύντρια, η αναπληρώτρια διευθύντρια εκπαίδευσης, μια κοινωνική παιδαγωγός και δεκαπέντε εκπαιδευτικοί, δεν είχαν υποβληθεί επιτυχώς στη γλωσσική εξέταση που αντιστοιχούσε

στο επίπεδο ΙΙ επάρκειας στην επίσημη γλώσσα, όπως ορίζεται στο διάταγμα 1688, ή δεν είχαν υποβάλει τα απαιτούμενα έγγραφα. Από τους δεκαοκτώ αυτούς υπαλλήλους, οι πέντε ήταν υπήκοοι κρατών μελών, ενώ οι υπόλοιποι δεκατρείς ήταν υπήκοοι τρίτων κρατών.

20 Υπό τις συνθήκες αυτές, η VKI, με απόφαση της 26ης Μαΐου 2022, ζήτησε από το VTM να μεριμνήσει ώστε οι εν λόγω υπάλληλοι να υποβληθούν επιτυχώς στη γλωσσική εξέταση το αργότερο έως τις 2 Φεβρουαρίου 2023, η δε αρμόδια αρχή να ενημερωθεί σχετικά το αργότερο έως τις 9 Φεβρουαρίου 2023. Η VKI ενημέρωσε επίσης το VTM ότι η παράλειψη συμμόρφωσης προς τις εν λόγω απαιτήσεις θα είχε ως συνέπεια την επιβολή κυρώσεων σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη λιθουανική νομοθεσία (στο εξής: απόφαση της 26ης Μαΐου 2022).

21 Το VTM άσκησε προσφυγή ενώπιον του Vilniaus apygardos administracinis teismas (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου του Βίλνιους, Λιθουανία) με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της 26ης Μαΐου 2022.

22 Μετά την απόρριψη της ανωτέρω προσφυγής, το VTM άσκησε έφεση ενώπιον του Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου της Λιθουανίας), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου.

23 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ αρχάς, να διευκρινιστεί αν η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 49 ΣΛΕΕ. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, μολονότι το VTM είναι εγκατεστημένο στη Λιθουανία και ιδρύθηκε από Λιθουανή υπήκοο, το κεφάλαιό του ανήκει, εν μέρει, σε υπηκόους κρατών μελών άλλων από τη Δημοκρατία της Λιθουανίας. Προσθέτει ότι το VTM παρέχει επ’ αμοιβή τα εκπαιδευτικά προγράμματά του. Εν συνεχεία, αν γίνει δεκτό ότι το άρθρο 49 ΣΛΕΕ έχει εφαρμογή σε μια τέτοια περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το εμπόδιο στην ελευθερία εγκαταστάσεως που απορρέει από τη λιθουανική ρύθμιση δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος και αν είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας, υπογραμμίζοντας, ειδικότερα, ότι η εν λόγω ρύθμιση δεν προβλέπει καμία εξαίρεση από τη γλωσσική απαίτηση που θεσπίζει. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η οδηγία 2005/36 επιτρέπει την εφαρμογή μιας τέτοιας απαίτησης στο προσωπικό, που ασκεί νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα, ενός διεθνούς σχολείου, όπως το VTM.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 49 ΣΛΕΕ την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του η προβλεπόμενη από την εθνική νομοθεσία απαίτηση γνώσης της επίσημης γλώσσας, η οποία έχει εφαρμογή στο διοικητικό προσωπικό και τους εκπαιδευτικούς ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο έχει ιδρυθεί από φυσικό πρόσωπο και εφαρμόζει ένα διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, έχει το άρθρο 49 ΣΛΕΕ την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία η απαίτηση γνώσης της επίσημης γλώσσας εφαρμόζεται, ανεξαιρέτως, πρώτον, σε όλους τους εκπαιδευτικούς που απασχολούνται σε εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο έχει ιδρυθεί από φυσικό πρόσωπο και εφαρμόζει ένα διεθνές πρόγραμμα

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου και, δεύτερον, στο διοικητικό προσωπικό του εν λόγω εκπαιδευτικού ιδρύματος, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες του εν λόγω εκπαιδευτικού ιδρύματος;

3) Έχει το άρθρο 53 της οδηγίας 2005/36 την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία η απαίτηση γνώσης της επίσημης γλώσσας εφαρμόζεται, ανεξαιρέτως, σε όλους τους εκπαιδευτικούς που απασχολούνται σε εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο έχει ιδρυθεί από φυσικό πρόσωπο και εφαρμόζει ένα διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες του εν λόγω εκπαιδευτικού ιδρύματος;»

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

25 Η Λιθουανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη για τον λόγο ότι το λιθουανικό δίκαιο δεν απαιτεί γνώση της λιθουανικής γλώσσας από τους εκπαιδευτικούς ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος, όπως το VTM, το οποίο παρέχει διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου. Επομένως, κατά την άποψή της, τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου δεν έχουν καμία σχέση με το υποστατό και το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, η δε ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, η οποία επιδιώκεται με τα ερωτήματα αυτά, δεν είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς.

26 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το τεκμήριο λυσιτέλειας του οποίου απολαύουν τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο, εντός του πραγματικού και κανονιστικού πλαισίου το οποίο έχει προσδιορίσει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, δεν μπορεί να ανατραπεί με επιχειρήματα που αμφισβητούν την ερμηνεία του εθνικού δικαίου στην οποία προέβη το αιτούν δικαστήριο, δεδομένου ότι το τελευταίο είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει το δίκαιο αυτό (πρβλ. απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2018, OTP Bank και OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, σκέψη 41).

27 Επιπλέον, με την απάντησή του στο αίτημα παροχής πληροφοριών που του απηύθυνε το Δικαστήριο στις 12 Δεκεμβρίου 2024, το αιτούν δικαστήριο, κατόπιν λεπτομερούς ανάλυσης των διατάξεων του εθνικού του δικαίου, επιβεβαίωσε ότι σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως το VTM, το σύνολο των εκπαιδευτικών και του διοικητικού προσωπικού που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές υπόκεινται στην απαίτηση γνώσης της λιθουανικής γλώσσας.

28 Επομένως, η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

29 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 49 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στην περίπτωση ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο είναι εγκατεστημένο σε κράτος μέλος και στο κεφάλαιο του οποίου

συμμετέχουν υπήκοοι άλλων κρατών μελών, όταν το εν λόγω ίδρυμα παρέχει, εντός του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου.

30 Συναφώς, το άρθρο 49 ΣΛΕΕ ορίζει στο δεύτερο εδάφιο ότι η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιριών κατά την έννοια του άρθρου 54, δεύτερη παράγραφος, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου της παρούσας Συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων.

31 Κατά πάγια νομολογία, η έννοια της «εγκαταστάσεως», σύμφωνα με τη Συνθήκη ΛΕΕ είναι πολύ ευρεία, καθότι εμπεριέχει τη δυνατότητα υπηκόου κράτους μέλους να συμμετέχει, με σταθερό και συνεχή τρόπο, στην οικονομική ζωή άλλου κράτους μέλους εκτός του κράτους καταγωγής του και να αποκομίζει συναφώς οφέλη [απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Λιθουανία κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (Δέσμη μέτρων για την κινητικότητα), C-541/20 έως C-555/20, EU:C:2024:818, σκέψη 363 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

32 Η έννοια αυτή συνεπάγεται, ειδικότερα, την πραγματική άσκηση μιας οικονομικής δραστηριότητας μέσω σταθερής εγκατάστασης στο κράτος μέλος υποδοχής για αόριστο χρονικό διάστημα. Προϋποθέτει, επομένως, την πραγματική εγκατάσταση του συγκεκριμένου επιχειρηματία στο κράτος μέλος υποδοχής και την άσκηση πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας εντός αυτού [απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2024, Λιθουανία κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (Δέσμη μέτρων για την κινητικότητα), C-541/20 έως C-555/20, EU:C:2024:818, σκέψη 364].

33 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η ελευθερία εγκαταστάσεως καλύπτει και την περίπτωση που υπήκοος κράτους μέλους αποκτά, στο κεφάλαιο εταιρίας εγκατεστημένης σε άλλο κράτος μέλος, συμμετοχή η οποία του επιτρέπει να ασκεί αδιαμφισβήτητη επιρροή στις αποφάσεις της εταιρίας αυτής και να καθορίζει τις δραστηριότητές της (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, ΑΓΕΤ Ηρακλής, C-201/15, EU:C:2016:972, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

34 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι το κεφάλαιο του VTM, το οποίο είναι εγκατεστημένο στη Λιθουανία και προσφέρει εκεί εκπαιδευτικά προγράμματα κατά τρόπο σταθερό και συνεχή, ανήκε, κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως της 26ης Μαΐου 2022, μεταξύ άλλων, σε μια Φινλανδή υπήκοο σε ποσοστό 49,96 % και σε μια Δανή υπήκοο, σε ποσοστό 25,02 %, γεγονός το οποίο επέτρεπε, κατ' αρχήν, στις εν λόγω υπηκόους να ασκούν αδιαμφισβήτητη επιρροή στις αποφάσεις και τις δραστηριότητες του εν λόγω εκπαιδευτικού ιδρύματος (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2008, Truck Center, C-282/07, EU:C:2008:762, σκέψεις 28 και 29).

35 Επομένως, η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση μπορεί να εμπίπτει στο άρθρο 49 ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, αποδεικνύεται ότι το VTM ασκεί πράγματι οικονομική δραστηριότητα μέσω της εγκαταστάσεώς του που βρίσκεται στη Λιθουανία.

36 Εντούτοις, ενώ το αιτούν δικαστήριο διερωτάται μόνον ως προς την ερμηνεία του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, η Ολλανδική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η απαίτηση γνώσης της λιθουανικής γλώσσας επιβάλλεται στο προσωπικό του VTM.

37 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι όταν ένα εθνικό μέτρο αφορά ταυτοχρόνως πλείονες θεμελιώδεις ελευθερίες, το Δικαστήριο το εξετάζει, κατ' αρχήν, από πλευράς μίας μόνον από τις εν λόγω ελευθερίες εάν προκύπτει ότι, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, οι άλλες ελευθερίες είναι εντελώς δευτερεύουσες σε σχέση με την πρώτη και μπορούν να υπαχθούν σε αυτήν. Προκειμένου να προσδιοριστεί η κύρια θεμελιώδης ελευθερία, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το αντικείμενο της επίμαχης ρύθμισης καθώς και, κατά περίπτωση, τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης (πρβλ. αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 2020, KOB, C-206/19, EU:C:2020:463, σκέψεις 23 και 25, καθώς και της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψεις 50 και 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Περαιτέρω, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, μολονότι τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας που προβλέπει το άρθρο 45 ΣΛΕΕ παρέχονται στους εργαζόμενους, εντούτοις, από το γράμμα του άρθρου αυτού ουδόλως προκύπτει ότι τα δικαιώματα αυτά δεν μπορεί να επικαλείται τρίτος, ιδίως δε οι εργοδότες. Πράγματι, για να είναι αποτελεσματικό και χρήσιμο, το δικαίωμα των εργαζομένων να προσλαμβάνονται και να απασχολούνται χωρίς διακρίσεις, πρέπει να συνοδεύεται κατ' ανάγκην από το δικαίωμα των εργοδοτών να τους προσλαμβάνουν σύμφωνα με τους κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων (πρβλ. αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1998, C-350/96, Clean Car Autoservice, C-350/96, EU:C:1998:205, σκέψεις 19 και 20, καθώς και της 13ης Δεκεμβρίου 2012, Caves Krier Frères, C-379/11, EU:C:2012:798, σκέψη 28).

39 Τούτου λεχθέντος, πέραν του ότι η προσφυγή της κύριας δίκης ασκήθηκε από το VTM με δική του πρωτοβουλία, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει, χωρίς τούτο να αμφισβητηθεί με τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο, ότι η απόφαση της 26ης Μαΐου 2022, η οποία αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής, δεν απευθυνόταν στα δεκαοκτώ μέλη του προσωπικού τα οποία αφορούσε, αλλά στο ίδιο το VTM, στο οποίο η VKI προσήψε ότι δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωσή του να μεριμνά ώστε το προσωπικό του να πληροί την απαίτηση της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τη γνώση της λιθουανικής γλώσσας. Πράγματι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ο κάτοχος άδειας για την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων ξένων κρατών και διεθνών οργανισμών υποχρεούται, μεταξύ άλλων, να ελέγχει τη γνώση της επίσημης γλώσσας σύμφωνα με τα γενικά προγράμματα που έχουν εγκριθεί από τον Υπουργό Παιδείας και Επιστημών, να διασφαλίζει ότι η κατάρτιση και τα προσόντα των εκπαιδευτικών και των παρόχων εκπαιδευτικών υπηρεσιών πληρούν τις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού προγράμματος, να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του νόμου περί εκπαίδευσης και άλλων νομικών πράξεων, καθώς και να παρέχει στις εποπτικές αρχές, κατόπιν αιτήματός τους, τα έγγραφα και τα στοιχεία που αφορούν την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος και να επιτρέπει την επαλήθευσή τους.

40 Τέλος, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν αναφέρει ότι το VTM επικαλέστηκε, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, το δικαίωμά του να προσλαμβάνει τους υπαλλήλους του σύμφωνα με τους κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.

41 Επομένως, λαμβανομένου υπόψη τόσο του αντικειμένου της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής ρυθμίσεως όσο και του αντικειμένου της διαφοράς της κύριας δίκης, το αντικείμενο αυτό πρέπει να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 49 ΣΛΕΕ.

42 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η επ' αμοιβή διοργάνωση μαθημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι οικονομική δραστηριότητα που εμπίπτει στο κεφάλαιο 2 του τίτλου IV του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, το οποίο αφορά το δικαίωμα εγκατάστασης, εφόσον ασκείται από υπήκοο ενός κράτους μέλους εντός άλλου κράτους μέλους κατά τρόπο σταθερό και συνεχή, μέσω κύριας ή δευτερεύουσας εγκατάστασης εντός του τελευταίου αυτού κράτους μέλους

(απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Δεδομένου ότι ο χαρακτηρισμός μιας εκπαιδευτικής δραστηριότητας ως οικονομικής δραστηριότητας εξαρτάται από το αν τα μαθήματα παρέχονται έναντι αμοιβής και όχι από τη βαθμίδα εκπαίδευσης με την οποία συνδέονται, η ως άνω νομολογία εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στην επ' αμοιβή διοργάνωση, μαθημάτων πρωτοβάθμιας, μέσης και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα εγκατεστημένο σε κράτος μέλος και στο κεφάλαιο του οποίου ένας υπήκοος άλλου κράτους μέλους κατέχει συμμετοχή η οποία του επιτρέπει να ασκεί αδιαμφισβήτητη επιρροή στις αποφάσεις του και να καθορίζει τις δραστηριότητές του.

43 Επομένως, εν προκειμένω, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει αν τα εκπαιδευτικά προγράμματα που παρέχει το VTM οργανώνονται επ' αμοιβή.

44 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 49 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στην περίπτωση ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο είναι εγκατεστημένο σε κράτος μέλος και στο κεφάλαιο του οποίου ένας υπήκοος άλλου κράτους μέλους κατέχει συμμετοχή που του επιτρέπει να ασκεί αδιαμφισβήτητη επιρροή στις αποφάσεις του ιδρύματος και να καθορίζει τις δραστηριότητές του, όταν το εν λόγω ίδρυμα παρέχει επ' αμοιβή, εντός του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

45 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι η λιθουανική νομοθεσία επιβάλλει στα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα την υποχρέωση να ελέγχουν αν οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού τους που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές διαθέτουν γνώση της λιθουανικής γλώσσας σε επίπεδο II, η οποία αντιστοιχεί, μεταξύ άλλων, στην ικανότητα των εν λόγω προσώπων να κατανοούν προφορικά ή γραπτά κείμενα σχετικά με θέματα που τους είναι οικεία, να εκφράζονται σχετικά με διάφορα θέματα της καθημερινής ζωής ή της εργασίας, ή ακόμη να συντάσσουν απλά και συνεκτικά κείμενα σχετικά με οικεία σε αυτούς θέματα.

46 Επομένως, με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 49 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του, αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει, σε γλώσσα άλλη από την επίσημη γλώσσα του εν λόγω κράτους μέλους, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου υποχρεούται να ελέγχει αν οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού του που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές πληρούν την απαίτηση περί γνώσης, σε μέτριο επίπεδο, της εν λόγω επίσημης γλώσσας.

Επί της υπάρξεως περιορισμού της ελευθερίας η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 49 ΣΛΕΕ

47 Σύμφωνα με το άρθρο 6 ΣΛΕΕ, η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για να υποστηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών, μεταξύ άλλων, στον τομέα της παιδείας. Μολονότι το δίκαιο της Ένωσης δεν θίγει την αρμοδιότητα αυτή των κρατών μελών όσον αφορά, αφενός, το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του

εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία και, αφετέρου, το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπως προκύπτει από το άρθρο 165, παράγραφος 1, και το άρθρο 166, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, εντούτοις, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους αυτής, να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, τις διατάξεις για την ελευθερία εγκατάστασης (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψεις 58 και 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

48 Συναφώς, το άρθρο 49, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ ορίζει ότι, στο πλαίσιο των διατάξεων που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 2 του τίτλου IV του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, απαγορεύονται οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκατάστασης των υπηκόων κράτους μέλους στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους. Πρέπει να θεωρούνται ως περιορισμοί της ελευθερίας εγκατάστασης όλα τα μέτρα τα οποία απαγορεύουν, κωλύουν ή καθιστούν λιγότερο ελκυστική την άσκηση της ελευθερίας την οποία διασφαλίζει το άρθρο 49 ΣΛΕΕ (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψεις 60 και 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

49 Εν προκειμένω, μολονότι είναι αληθές ότι οι υπήκοοι κρατών μελών άλλων από τη Δημοκρατία της Λιθουανίας μπορούν να εγκαθίστανται στο έδαφός της και να παρέχουν εκεί, στο πλαίσιο ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος, προγράμματα εκπαίδευσης σε γλώσσα άλλη από τη λιθουανική, εντούτοις, η δυνατότητα αυτή εξακολουθεί, κατ' αρχήν, να εξαρτάται από την τήρηση της γλωσσικής απαίτησης που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία. Ως εκ τούτου, λόγω ακριβώς μη τηρήσεως της ως άνω απαιτήσεως, η VKI επέβαλε στο VTM, με την απόφαση της 26ης Μαΐου 2022, την υποχρέωση να αποδείξει ότι οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού του που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές, έχουν γνώση της λιθουανικής γλώσσας σε επίπεδο II.

50 Ωστόσο, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση, λόγω των περιορισμών που ενδέχεται να συνεπάγεται όσον αφορά την πρόσληψη προσωπικού με τα κατάλληλα προσόντα, είναι ικανή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την ίδρυση και την εκμετάλλευση στη Λιθουανία, από υπηκόους άλλων κρατών μελών, εκπαιδευτικού ιδρύματος με σκοπό την παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε γλώσσα άλλη από τη λιθουανική, όπερ συνιστά περιορισμό της ελευθερίας εγκατάστασης.

Επί της δικαιολογήσεως του περιορισμού της ελευθερίας η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 49 ΣΛΕΕ

51 Κατά πάγια νομολογία, κανένας περιορισμός της ελευθερίας εγκατάστασης δεν επιτρέπεται, εκτός αν, πρώτον, δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος και, δεύτερον, συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, όπερ προϋποθέτει ότι είναι κατάλληλος να διασφαλίσει, κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό, την υλοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού και ότι δεν βαίνει πέραν των ορίων αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξή του (πρβλ. απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

52 Εν προκειμένω, όσον αφορά την ύπαρξη επιτακτικού λόγου γενικού συμφέροντος, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση σκοπεί στην προάσπιση και προώθηση της χρήσης της επίσημης γλώσσας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, όπερ συνιστά θεμιτό σκοπό ικανό να δικαιολογήσει,

κατ' αρχήν, περιορισμό των θεμελιωδών ελευθεριών που κατοχυρώνονται από το δίκαιο της Ένωσης (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψεις 67 έως 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

53 Πράγματι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, ΣΕΕ καθώς και το άρθρο 22 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ένωση σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ, σέβεται επίσης την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της, στην οποία περιλαμβάνεται και η προστασία της επίσημης γλώσσας του οικείου κράτους μέλους (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

54 Όσον αφορά το ζήτημα αν η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση είναι κατάλληλη για την επίτευξη του θεμιτού σκοπού της προασπίσεως και της προωθήσεως της λιθουανικής γλώσσας, αν βαίνει πέραν του αναγκαίου για την επίτευξή του μέτρου και αν είναι δυσανάλογη σε σχέση με τον σκοπό αυτόν, απόκειται εν τέλει στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και να ερμηνεύσει την εθνική ρύθμιση, να κρίνει αν και σε ποιον βαθμό μια τέτοια ρύθμιση πληροί τις εν λόγω προϋποθέσεις (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 72 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

55 Εντούτοις, το Δικαστήριο, καλούμενο να δώσει χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, είναι αρμόδιο να του παράσχει, με βάση τη δικογραφία της υποθέσεως της κύριας δίκης και τις γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις που του υποβλήθηκαν, στοιχεία που θα επιτρέψουν στο αιτούν δικαστήριο να εκδώσει την απόφασή του (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 73 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

56 Συναφώς, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι ρύθμιση κράτους μέλους όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης είναι κατάλληλη για την επίτευξη του σκοπού της προάσπισης και της προώθησης της επίσημης γλώσσας του εν λόγω κράτους μέλους. Πράγματι, μια τέτοια ρύθμιση ευνοεί τη χρήση της επίσημης γλώσσας εκ μέρους των προσώπων στα οποία επιβάλλεται η γλωσσική αυτή απαίτηση στις σχέσεις τους με τους μαθητές, τους γονείς των μαθητών και το κοινό εν γένει καθώς και όσον αφορά, ειδικότερα, το διοικητικό προσωπικό στη σχέση του με τις εθνικές διοικητικές αρχές.

57 Ασφαλώς, η εν λόγω ρύθμιση μπορεί να θεωρηθεί ικανή να διασφαλίσει την επίτευξη του ως άνω σκοπού μόνον αν εξυπηρετεί πραγματικά την επίτευξή του και αν εφαρμόζεται κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 75 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58 Τούτο φαίνεται να συμβαίνει εν προκειμένω, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση εφαρμόζεται όχι μόνον σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα στη Λιθουανία, αλλά και σε όλους τους υπαλλήλους των ιδρυμάτων αυτών η απασχόληση των οποίων συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, τακτική επικοινωνία με άλλα πρόσωπα και την ανάγκη συμπλήρωσης επίσημων τυποποιημένων εντύπων.

59 Δεύτερον, όσον αφορά τον αναγκαίο χαρακτήρα της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνικής ρύθμισης, και ιδίως της γλωσσικής απαίτησης που περιέχει, υπενθυμίζεται ότι τα περιοριστικά μιας θεμελιώδους ελευθερίας μέτρα δεν μπορούν να δικαιολογηθούν όταν ο

επιδιωκόμενος σκοπός μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο περιοριστικά μέτρα (πρβλ. απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 81 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

60 Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτίμησης κατά την επιλογή των μέτρων που μπορούν να λάβουν προς επίτευξη των σκοπών της πολιτικής τους για την προστασία της επίσημης γλώσσας, δεδομένου ότι μια τέτοια πολιτική αποτελεί έκφραση της εθνικής ταυτότητας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ, το εν λόγω περιθώριο εκτίμησης δεν μπορεί ωστόσο να δικαιολογήσει τη σοβαρή προσβολή των δικαιωμάτων που οι ιδιώτες αντλούν από τις διατάξεις των Συνθηκών οι οποίες κατοχυρώνουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες τους (απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψη 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

61 Εν προκειμένω, αν και η Δημοκρατία της Λιθουανίας επιδιώκει, όπως προκύπτει από τη νομοθεσία της, να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας και προώθησης της επίσημης γλώσσας της, εντούτοις, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 54 των προτάσεών του, δεν αποδείχθηκε ότι μέτρα λιγότερο περιοριστικά από την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης γλωσσική απαίτηση θα μπορούσαν να διασφαλίσουν ισοδύναμο επίπεδο αποτελεσματικότητας κατά την επίτευξη του εν λόγω σκοπού.

62 Επομένως, η επίμαχη στην κύρια δίκη γλωσσική απαίτηση φαίνεται, αυτή καθεαυτήν, να πληροί την προϋπόθεση της αναγκαιότητας.

63 Ωστόσο, κατά την εξέταση της ως άνω προϋποθέσεως, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ο τρόπος απόδειξης που απαιτείται από την εθνική νομοθεσία προκειμένου να αποδειχθεί ότι πληρούται η γλωσσική αυτή απαίτηση.

64 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο, στο πλαίσιο της απαντήσεώς του στο αίτημα παροχής πληροφοριών που μνημονεύεται στη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως, επισήμανε ότι η εθνική ρύθμιση προβλέπει ότι το πρόσωπο που προτίθεται να αποδείξει ότι διαθέτει γνώση της λιθουανικής γλώσσας στο απαιτούμενο επίπεδο οφείλει να προσκομίσει πιστοποιητικό που εκδίδεται από την Nacionalinė švietimo agentūra (εθνική υπηρεσία εκπαίδευσης, Λιθουανία) βάσει γλωσσικών εξετάσεων που διοργανώνονται στη λιθουανική επικράτεια.

65 Ασφαλώς, η προσκόμιση πιστοποιητικού μπορεί να αποτελέσει κριτήριο για την αξιολόγηση των απαιτούμενων γλωσσικών γνώσεων (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2015, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-317/14, EU:C:2015:63, σκέψη 27). Ωστόσο, η δυνατότητα ενός υποψηφίου για θέση εργασίας σε ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα να αποδείξει ότι πληροί την προβλεπόμενη γλωσσική απαίτηση μόνο με την προσκόμιση ενός τέτοιου πιστοποιητικού, όπως αυτό το οποίο απαιτείται από τη λιθουανική νομοθεσία, βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του επιδιωκόμενου θεμιτού σκοπού, δεδομένου ότι αποκλείει τη συνεκτίμηση του βαθμού γνώσεων τις οποίες θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι διαθέτει ο κάτοχος πιστοποιητικού ή διπλώματος που έχει αποκτηθεί σε άλλο κράτος μέλος, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως και της διάρκειας των μαθημάτων των οποίων την ολοκλήρωση αποδεικνύει το εν λόγω πιστοποιητικό ή δίπλωμα (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2015, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-317/14, EU:C:2015:63, σκέψη 29).

66 Υπό τις συνθήκες αυτές, εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία επιβάλλει στα πρόσωπα τα οποία αφορά, προκειμένου να αποδείξουν ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της επίσημης γλώσσας, να προσκομίσουν πιστοποιητικό που

εκδίδεται από οργανισμό του οικείου κράτους μέλους κατόπιν γλωσσικών εξετάσεων που διοργανώνονται στο έδαφός του, φαίνεται να υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του θεμιτού σκοπού της, όπερ απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

67 Τρίτον, όσον αφορά τον αναλογικό, εν στενή εννοία, χαρακτήρα της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνικής ρύθμισης, υπενθυμίζεται ότι σκοπός γενικού συμφέροντος, όπως η προάσπιση και η προώθηση της επίσημης γλώσσας, δεν μπορεί να επιδιώκεται με εθνικό μέτρο χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το ότι πρέπει να συμβιβάζεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές τις οποίες αφορά το μέτρο αυτό, όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, και τούτο μέσω ισόρροπης στάθμισης μεταξύ, αφενός, του εν λόγω σκοπού γενικού συμφέροντος και, αφετέρου, των επίμαχων δικαιωμάτων και αρχών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι προκαλούμενες από το μέτρο δυσχέρειες δεν είναι υπέρμετρες σε σχέση με τους ως άνω σκοπούς (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2025, Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge, C-417/23, EU:C:2025:1017, σκέψη 168).

68 Επομένως, όταν κράτος μέλος προτίθεται να επιβάλλει προς επίτευξη του σκοπού της προάσπισης και προώθησης της επίσημης γλώσσας του γλωσσική απαίτηση στους εκπαιδευτικούς και σε ορισμένα μέλη του διοικητικού προσωπικού των ιδιωτικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, οφείλει να προβεί σε ισόρροπη στάθμιση μεταξύ του εν λόγω σκοπού γενικού συμφέροντος και των δικαιωμάτων που απορρέουν από το άρθρο 49 ΣΛΕΕ. Μια τέτοια ισόρροπη στάθμιση θα μπορούσε να επιτευχθεί, για παράδειγμα, στην περίπτωση που εθνική ρύθμιση θα προέβλεπε τη δυνατότητα προοδευτικής προσαρμογής του επιπέδου γνώσης της επίσημης γλώσσας μετά την πρόσληψη, ελαστικής εφαρμογής του απαιτούμενου επιπέδου γνώσης ανάλογα με τη διάρκεια της απασχόλησης ή θεσπίσεως εξαιρέσεως από την εν λόγω γλωσσική απαίτηση, δικαιολογούμενης από κατάλληλες περιστάσεις, ιδίως όταν δεν υπάρχει κανένας υποψήφιος ο οποίος να διαθέτει όλα τα απαιτούμενα προσόντα για την κάλυψη της κενής θέσης (πρβλ. απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2022, Cilevičs κ.λπ., C-391/20, EU:C:2022:638, σκέψεις 84 και 85).

69 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης γλωσσική απαίτηση επιβάλλεται, σε όλους τους εκπαιδευτικούς και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές, από της αναλήψεως των καθηκόντων τους και ανεξαρτήτως της διάρκειας της συμβάσεως εργασίας τους, τούτο δε χωρίς να προβλέπεται συναφώς εξαίρεση ή ελαστική εφαρμογή.

70 Επομένως, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση δεν φαίνεται να συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, υπό στενή έννοια, στο μέτρο που προκύπτει ότι είναι δυσανάλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, όπερ απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει.

71 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 49 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του, δεν αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει, σε γλώσσα άλλη από την επίσημη γλώσσα του εν λόγω κράτους μέλους, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου υποχρεούται να ελέγχει αν οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού του που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές πληρούν την απαίτηση περί γνώσης, σε μέτριο επίπεδο, της επίσημης γλώσσας, υπό την προϋπόθεση ότι η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από τον σκοπό της προάσπισης και της προώθησης της επίσημης γλώσσας και ότι είναι αναγκαία και αναλογική για την επίτευξη του εν

λόγω σκοπού. Η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται όταν η ως άνω ρύθμιση εφαρμόζεται, χωρίς δυνατότητα εξαιρέσεως ή ελαστικής εφαρμογής, σε όλα τα πρόσωπα τα οποία αφορά και τους επιβάλλει, προκειμένου να αποδείξουν ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της επίσημης γλώσσας, την προσκόμιση πιστοποιητικού το οποίο εκδίδεται από οργανισμό του οικείου κράτους μέλους βάσει γλωσσικών εξετάσεων που διοργανώνονται στο έδαφός του.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

72 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 53, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36 έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του, αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας οι εκπαιδευτικοί ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο παρέχει, σε γλώσσα άλλη από την επίσημη γλώσσα του εν λόγω κράτους μέλους, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου οφείλουν να διαθέτουν γνώση, σε μέτριο επίπεδο, της επίσημης αυτής γλώσσας.

73 Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2005/36, αυτή εφαρμόζεται σε κάθε υπήκοο κράτους μέλους ο οποίος επιθυμεί να ασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο όπου απέκτησε τα επαγγελματικά προσόντα του.

74 Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 53 της ως άνω οδηγίας, οι επαγγελματίες δικαιούχοι της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων πρέπει να διαθέτουν τις απαιτούμενες γλωσσικές γνώσεις για την άσκηση του επαγγέλματος στο κράτος μέλος υποδοχής.

75 Επομένως, εν προκειμένω, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να εξακριβώσει αν η διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 53, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, να εξετάσει προηγουμένως αν οι εκπαιδευτικοί του VTM οι οποίοι δεν είναι Λιθουανοί υπήκοοι απέκτησαν τα επαγγελματικά προσόντα τους σε κράτη μέλη άλλα από τη Δημοκρατία της Λιθουανίας και αν έτυχαν στο τελευταίο αυτό κράτος μέλος της αναγνώρισης των εν λόγω επαγγελματικών προσόντων.

76 Υπό την επιφύλαξη της ανωτέρω παρατηρήσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, δεδομένης της σημασίας της εκπαίδευσης για την υλοποίηση μιας πολιτικής που αποσκοπεί στην προάσπιση και την προώθηση της γλώσσας ενός κράτους μέλους και του γεγονότος ότι οι εκπαιδευτικοί επιτελούν σημαντικό ρόλο όχι μόνο με τη διδασκαλία που παρέχουν, αλλά και με τη συμμετοχή τους στην καθημερινή ζωή του εκπαιδευτικού ιδρύματος και με τις προνομιακές σχέσεις που διατηρούν με τους μαθητές τους, η απαίτηση γνώσης της επίσημης γλώσσας του κράτους μέλους στο οποίο ασκούν το επάγγελμά τους μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά προϋπόθεση που αντιστοιχεί στις γλωσσικές γνώσεις που απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος τους, κατά την έννοια του άρθρου 53, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36 (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 1989, Groener, C-379/87, EU:C:1989:599, σκέψεις 19 έως 21).

77 Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η οδηγία 2005/36 πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, στην περίπτωση που, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, η νομοθεσία κράτους μέλους επιβάλλει στα εκπαιδευτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στο έδαφός του την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε οι εκπαιδευτικοί του να πληρούν συγκεκριμένη γλωσσική απαίτηση.

78 Επομένως, η συμβατότητα μιας τέτοιας ρύθμισης με το άρθρο 53, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, πρέπει να εκτιμάται με βάση τα ίδια κριτήρια με εκείνα τα οποία μνημονεύονται στις σκέψεις 51 έως 68 της παρούσας αποφάσεως για την εξέταση της συμβατότητας της εν λόγω ρύθμισης με το άρθρο 49 ΣΛΕΕ, όπερ προϋποθέτει εξακρίβωση του κατά πόσον η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από τον σκοπό της προάσπισης και της προώθησης της επίσημης γλώσσας του οικείου κράτους μέλους και του κατά πόσον είναι αναγκαία και αναλογική για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

79 Ως εκ περισσού, επισημαίνεται ότι το άρθρο 53, παράγραφος 3, της οδηγίας 2005/36 προβλέπει ότι οι έλεγχοι που αποσκοπούν στην εξακρίβωση της τήρησης της υποχρεώσεως της παραγράφου 1 του άρθρου 53 μπορεί να επιβάλλονται σε σχέση με επαγγέλματα άλλα από εκείνα που έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια των ασθενών μόνον σε περιπτώσεις όπου υπάρχει «σοβαρή και συγκεκριμένη αμφιβολία» για την επάρκεια των γλωσσικών γνώσεων του επαγγελματία σε σχέση με τις επαγγελματικές δραστηριότητες που ο επαγγελματίας προτίθεται να ασκήσει.

80 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 53, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του, δεν αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας οι εκπαιδευτικοί ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο παρέχει, σε γλώσσα άλλη από την επίσημη γλώσσα του εν λόγω κράτους μέλους, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου οφείλουν να διαθέτουν γνώση, σε μέτριο επίπεδο, της επίσημης γλώσσας, υπό την προϋπόθεση ότι η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από τον σκοπό της προάσπισης και της προώθησης της επίσημης γλώσσας και ότι είναι αναγκαία και αναλογική για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού. Η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται όταν η ως άνω ρύθμιση εφαρμόζεται, χωρίς δυνατότητα εξαιρέσεως ή ελαστικής εφαρμογής, σε όλα τα πρόσωπα τα οποία αφορά και τους επιβάλλει, προκειμένου να αποδείξουν ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της επίσημης γλώσσας, την προσκόμιση πιστοποιητικού το οποίο εκδίδεται από οργανισμό του οικείου κράτους μέλους βάσει γλωσσικών εξετάσεων που διοργανώνονται στο έδαφός του.

Επί των δικαστικών εξόδων

81 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 49 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στην περίπτωση ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο είναι εγκατεστημένο σε κράτος μέλος και στο κεφάλαιο του οποίου υπήκοος άλλου κράτους μέλους κατέχει συμμετοχή που του επιτρέπει να ασκεί αδιαμφισβήτητη επιρροή στις αποφάσεις του ιδρύματος και να καθορίζει τις δραστηριότητές του, όταν το εν λόγω ίδρυμα παρέχει επ' αμοιβή, εντός του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου.

2) Το άρθρο 49 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του, δεν αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα το οποίο παρέχει, σε γλώσσα άλλη από την επίσημη γλώσσα του εν λόγω κράτους μέλους, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου υποχρεούται να ελέγχει αν οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη του διοικητικού προσωπικού του που έχουν τακτική επικοινωνία με το κοινό και τις διοικητικές αρχές πληρούν την απαίτηση περί γνώσης, σε μέτριο επίπεδο, της επίσημης γλώσσας, υπό την προϋπόθεση ότι η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από τον σκοπό της προάσπισης και της προώθησης της επίσημης γλώσσας και ότι είναι αναγκαία και αναλογική για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού. Η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται όταν η ως άνω ρύθμιση εφαρμόζεται, χωρίς δυνατότητα εξαιρέσεως ή ελαστικής εφαρμογής, σε όλα τα πρόσωπα τα οποία αφορά και τους επιβάλλει, προκειμένου να αποδείξουν ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της επίσημης γλώσσας, την προσκόμιση πιστοποιητικού το οποίο εκδίδεται από οργανισμό του οικείου κράτους μέλους βάσει γλωσσικών εξετάσεων που διοργανώνονται στο έδαφός του.

3) Το άρθρο 53, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του, δεν αντιτίθεται σε ρύθμιση κράτους μέλους δυνάμει της οποίας οι εκπαιδευτικοί ιδιωτικού εκπαιδευτικού ιδρύματος το οποίο παρέχει, σε γλώσσα άλλη από την επίσημη γλώσσα του εν λόγω κράτους μέλους, διεθνές πρόγραμμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και τα προγράμματα πρωτοβάθμιας και μέσης εκπαίδευσης του διεθνούς απολυτηρίου οφείλουν να διαθέτουν γνώση, σε μέτριο επίπεδο, της επίσημης γλώσσας, υπό την προϋπόθεση ότι η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από τον σκοπό της προάσπισης και της προώθησης της επίσημης γλώσσας και ότι είναι αναγκαία και αναλογική για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού. Η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται όταν η ως άνω ρύθμιση εφαρμόζεται, χωρίς δυνατότητα εξαιρέσεως ή ελαστικής εφαρμογής, σε όλα τα πρόσωπα τα οποία αφορά και τους επιβάλλει, προκειμένου να αποδείξουν ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης της επίσημης γλώσσας, την προσκόμιση πιστοποιητικού το οποίο εκδίδεται από οργανισμό του οικείου κράτους μέλους βάσει γλωσσικών εξετάσεων που διοργανώνονται στο έδαφός του.

(υπογραφές)